

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO FISKALINIO STRUKTŪRINIO PLANO IR METINĖS (2025 METŲ) PAŽANGOS ATASKAITOS“ PROJEKTO TEIKIMO

Teikiu Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano ir metinės (2025 metų) pažangos ataskaitos“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Nutarimo projekto tikslas – pritarti Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui (toliau – Planas) ir metinei (2025 metų) pažangos ataskaitai (toliau – Ataskaita) ir pavesti Vyriausybės strateginės analizės centrui (toliau – STRATA) juos pateikti Europos Sąjungos (toliau – ES) Tarybai ir Europos Komisijai (toliau – Komisija).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. vasario 5 d. nutarimu Nr. 48 „Dėl Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano ir metinės pažangos ataskaitos rengimo ir įgyvendinimo“, Plano ir Ataskaitos projektų rengimą koordinavo koordinacinė grupė, kurią sudaro Vyriausybės kanceliarijos, visų ministerijų ir STRATA atstovai (toliau – Koordinacinė grupė). Plano ir Ataskaitos projektų struktūrinę dalį parengė STRATA, remdamasi ministerijų pateikta informacija apie jų kompetencijos srityse vykdomas ir planuojamas reformas ir investicijas, fiskalinę dalį – Finansų ministerija. Nutarimo projektas su Koordinacinę grupę sudarančiomis institucijomis buvo suderintas darbo tvarka.

Plano ir Ataskaitos projektai parengti įgyvendinant 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 (toliau – Reglamentas). 2024 m. priėmus Reglamentą, ES lygiu buvo pakeistas ekonominės politikos koordinavimo procesas: numatytas reikalavimas vietoj anksčiau rengtų dviejų dokumentų – Nacionalinės reformų darbotvarkės ir Stabilumo programos – rengti vieną vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą ir kasmetines jo įgyvendinimo pažangos ataskaitas. Fiskalinis struktūrinis planas – tai ES valstybės narės įsipareigojimas vidutiniu laikotarpiu: 1) valdyti viešuosius finansus taip, kad būtų išlaikytas finansų tvarumas, ir 2) įgyvendinti struktūrinių reformų ir investicijų priemonės, kuriomis būtų atsižvelgta į konkrečiai šaliai skirtas ES Tarybos rekomendacijas dėl ekonominės,

socialinės, užimtumo, struktūrinės ir biudžeto politikos, prisidedama prie bendrų ES prioritetų įgyvendinimo.

Nors daugelis ES šalių narių fiskalinius struktūrinius planus Komisijai turėjo pateikti 2024 m. rudenį, Lietuvai, atsižvelgiant į tuo metu vykusius Seimo rinkimus ir Vyriausybės kaitą, Plano pateikimo terminas buvo atidėtas iki 2025 m. balandžio 30 d. Plano atitiktį Reglamente nustatytiems reikalavimams vertins Komisija, o ES Taryba, atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, priims sprendimą dėl jo tvirtinimo, priimdama ES Tarybos rekomendaciją valstybei narei. Šiais metais ir vėliau kasmet iki balandžio 30 d. Komisijai turi būti teikiamos metinės pažangos ataskaitos.

Planą sudaro dvi dalys: 1) fiskalinėje dalyje pateikiama informacija apie Vyriausybės prisiimamus įsipareigojimus dėl valdžios sektoriaus išlaidų valdymo (grynųjų išlaidų planas); makroekonominės prielaidos, pagrindžiančios išlaidų plano atitiktį pagrindiniam tikslui – išlaikyti valdžios sektoriaus finansų tvarumą; grynųjų išlaidų planą atitinkanti valdžios sektoriaus skolos raida; 2) reformų ir investicijų dalyje pristatoma, kaip Lietuvoje planuojamos struktūrinių reformų ir investicinės priemonės įgyvendina bendruosius ES prioritetus – sąžiningą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, socialinį ir ekonominį atsparumą, energetinį saugumą, gynybos pajėgumų stiprinimą, taip pat 2019–2024 m. ES Tarybos rekomendacijas Lietuvai. Plane pateikiamos struktūrinės reformos ir investicijos sveikatos, švietimo, socialinės apsaugos, valstybės valdymo, ekonomikos augimo ir konkurencingumo, klimato kaitos ir tvarumo bei nacionalinio saugumo srityse. Taip pat šioje Plano dalyje pristatomas planuojamų reformų ir investicijų suderinamumas su Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone ir Partnerystės sutartimi bei Lietuvos viešųjų investicijų ateities poreikiai.

Ataskaitą taip pat sudaro dvi dalys: 1) fiskalinė dalis, kurioje pateikiami 2023–2024 m. faktiniai valdžios sektoriaus duomenys ir 2025 m. valdžios sektoriaus finansų projekcija, parengta atsižvelgiant į ekonominės raidos scenarijų, valdžios sektoriui priskiriamus ir Seimo patvirtintus 2025 m. biudžetus bei turėtą iki 2025 m. balandžio 25 d. jų numatomo vykdymo informaciją; 2) reformų ir investicijų dalis, kurioje pristatoma Plane pateiktų reformų ir investicijų įgyvendinimo eiga. Pažymėtina, kad, kaip numatyta Reglamente, Ataskaita pateikiama Komisijai vertinti tuo pačiu metu, kaip ir Komisijai vertinti bei ES Tarybai tvirtinti pateikiamas Planas. Kadangi Ataskaitos rengimo metu Planas dar nėra patvirtintas, jo įgyvendinimo pažanga negali būti stebima, todėl Ataskaitoje pateikiama informacija apie reformų ir investicijų įgyvendinimo statusą nuo jų įgyvendinimo pradžios, kaip suplanuota nacionaliniuose dokumentuose. Ataskaitos prieduose pateikiami priemonių, įgyvendinančių Europos socialinių teisių ramstį bei Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, sąrašai. Siekiant išvengti informacijos dubliavimo, išsami informacija apie konkrečiai šaliai skirtų ES Tarybos rekomendacijų priemones pateikiama CeSaR duomenų bazėje, apie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą – „Naujos kartos Lietuva“ plano įgyvendinimo pažangą – FENIX duomenų bazėje.

Plano reformų ir investicijų dalis parengta Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano (toliau – VPNĮP) pagrindu. Rengiant VPNĮP, ministerijos pasirinktu būdu konsultavosi su socialiniais ir ekonominiais partneriais: verslo, darbuotojų, nevyriausybėmis organizacijomis ir kt. Suinteresuotos šalys turėjo galimybę dalyvauti viešuose pristatymuose ir diskusijose, teikti savo pasiūlymus raštu dėl prioritetų ir planuojamų veiksmų. Visi socialinių ir ekonominių partnerių pasiūlymai, išsakyti viešosiose konsultacijose ir (ar) pateikti raštu, buvo išanalizuoti ir įvertinti. Į dalį siūlymų atsižvelgta, o dėl tų siūlymų, į kuriuos nebuvo galimybės atsižvelgti, pateikti argumentai. Šis procesas leido užtikrinti, kad ir Plane numatytos reformos ir investicijos būtų suderintos su įvairių sektorių ir socialinių ekonominių grupių poreikiais ir siektų tvaraus ekonominio augimo.

Plano projektas buvo pristatytas ir aptartas Seimo Europos reikalų komitete bei techninio dialogo su Komisija metu.

Atsižvelgiant į geopolitinės padėties lemiamą būtinybę visai ES ir atskiroms ES valstybėms narėms stiprinti gynybos pajėgumus, numatomas sparčiai didėjančias valdžios sektoriaus išlaidas šiems pajėgumams stiprinti, tai, kad geopolitinę padėtį šiuo metu lemia aplinkybės, kurių ES valstybės narės negali kontroliuoti ir kurios daro didelį poveikį jų viešiesiems finansams, taip pat į Reglamento 26 straipsnio 1 dalies nuostatą, pagal kurią ES valstybei narei numatoma galimybė, esant išskirtinėms aplinkybėms, nukrypti nuo ES Tarybos nustatyto grynųjų išlaidų plano, jei toks nuokrypis nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu, Komisija ragina ES valstybes nares koordinuotai kreiptis į ES Tarybą dėl ES taisyklių lankstumo sąlygos taikymo. Prioritetą teikiant Lietuvos gynybos pajėgumų stiprinimui ir ES bendro gynybos pajėgumų stiprinimo finansavimui, numatomos didelės išlaidos gynybai Plano įgyvendinimo laikotarpiu. Kad būtų sudarytas teisinis pagrindas esant poreikiui padidinti išlaidas daugiau, negu numatyta Plano grynųjų išlaidų plane (tam tikra Komisijos nustatyta apimtimi), perteklinį padidinimą pagrindžiant augančiomis išlaidomis gynybai, Lietuva turi kreiptis į ES Tarybą dėl nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimo 2025–2028 metams. Nutarimo projekte numatoma įgalinti Finansų ministeriją kreiptis į ES Tarybą dėl nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimo.

Nutarimo projektas aptartas 2025 m. balandžio 29 d. tarpinstituciniame pasitarime.

Nutarimo projektas paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė Vyriausybės kanceliarijos Strateginio valdymo grupės (vadovė Daiva Žaromskytė-Rastėnė (tel. +370 5 209 8776, el. p. daiva.zaromskyte@lr.lt) patarėja Jurgita Lukaševičienė, tel. +370 5 209 8838, el. p. jurgita.lukaseviciene@lr.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano ir metinės (2025 metų) pažangos ataskaitos“ projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano ir metinės (2025 metų) pažangos ataskaitos“ projekto priedas – Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas, 57 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinio struktūrinio plano ir metinės (2025 metų) pažangos ataskaitos“ projekto priedas – metinė (2025 metų) pažangos ataskaita, 46 lapai.

Ministras Pirmininkas

Gintautas Paluckas